

Sygn.akt III AUa 1995/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Orehwa-Zawadzka (spr.)

Sędziowie: SA Alicja Sołowińska

SA Maria Jolanta Kazberuk

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 lipca 2014 r. w B.

sprawy z odwołania Z. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy Z. R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 22 października 2013 r. sygn. akt IV U 3426/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1995/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 20 maja 2013 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.), odmówił Z. R. prawa do emerytury. Organ rentowy stwierdził, że nie legitymuje się on wymaganym, 15-letnim okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach, zaś okresem pracy w takich warunkach w wymiarze jedynie 14 lat, 6 miesięcy oraz 25 dni. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił wnioskodawcy uwzględnienia do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od dnia 24 lipca 1985 roku do dnia 31 marca 1987 roku w (...) Spółdzielni (...) w O..

Z. R. w odwołaniu od powyższej decyzji domagał się przyznania prawa do emerytury po uprzednim zaliczeniu jako pracy w szczególnych warunkach zakwestionowanego przez organ rentowy okresu zatrudnienia.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 22 października 2013 roku odwołanie oddalił. Z ustaleń Sądu I instancji wynikało, że Z. R. urodził się w dniu (...). Na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił wymagany 25-letni okres składkowy i nieskładkowy.

Wnioskodawca nie przystąpił do OFE. Z dalszych ustaleń Sądu Okręgowego poczynionych na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawcy, zeznań świadków T. G. i M. M. oraz zeznań wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony wynikało, że w okresie od dnia 24 lipca 1985 roku do dnia 31 marca 1987 roku wnioskodawca był zatrudniony w (...) Spółdzielni (...) w O. w pełnym wymiarze czasu pracy. W okresie od dnia 24 lipca 1985 roku do dnia 30 października 1985 roku zajmował stanowisko pomocnika malarza, zaś od dnia 31 października 1985 roku - stanowisko pomocnika malarza wyrobów metalowych. Wnioskodawca wykonywał pracę w mierzącej około 60 m² malarni. Sąd I instancji ustalił, że do obowiązków malarzy zatrudnionych w spółdzielni należało malowanie poszczególnych metalowych elementów wyrobów produkowanych przez spółdzielnię, tj. elementów dziecięcych rowerków, wag czy lamp oświetleniowych. Pomocnik malarza zajmował się przynoszeniem i przygotowywaniem elementów do malowania dla malarza, tzn. czyścił poszczególne części produktów, odtłuszczał, ewentualnie mył w rozpuszczalniku, wycierał szmatami i podawał malarzowi do malowania. Następnie pomalowane elementy zawieszał na regale. Po wypełnieniu całego regału pomocnik malarza wspólnie z malarzem lub innym pomocnikiem umieszczał regały w piecu. Po 15 minutach po wypaleniu, pomocnik malarza wyjmował regał z pieca i rozkładał pomalowane części w przygotowanych pojemnikach, które następnie były zabierane przez innych pracowników. Powyższe prace pomocnika malarza wykonywane były w sąsiedztwie stanowiska pracy malarza. Części do malowania pomocnicy malarza przynosili bądź przywozili - w zależności od ich ciężaru z oddzielnego pomieszczenia na terenie spółdzielni lub z terenu malarni. Ponadto do obowiązków pomocnika malarza należało moczenie w farbie umieszczonej w 200-litrowych pojemnikach rur do lamp oświetleniowych. Pomocnik malarza na specjalnych hakach zatapiał na około 1 minutę element w korycie z farbą, a następnie go wyciągał i zawieszał na regale, który po wypełnieniu także umieszczany był w piecu. Powyższe czynności, tj. pomoc malarzowi oraz moczenie elementów w farbie pomocnik malarza wykonywał zamiennie, z różną częstotliwością. W dalszej kolejności Sąd I instancji wskazał, że w (...) Spółdzielni (...) w O. obowiązywała uchwała Nr 106 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni (...) z dnia 20 lipca 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych spółdzielczości inwalidów. Powyższa uchwała w Dziale XIV - prace różne, pod pozycją 17 jako prace w warunkach szczególnych wskazywała lakierowanie ręczne lub natryskowe – niezhermetyzowane oraz wymieniała stanowiska pracy, na których praca ta jest wykonywana, m.in. takie jak lakiernik ręczny i natryskowy, malarz farbami zawierającymi substancje toksyczne. Wśród wymienionych w uchwale stanowisk pracy nie wskazano stanowiska pomocnika malarza. Sąd Okręgowy ustalił również, że zakład pracy wystawił Z. R. świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 26 lutego 2013 roku, w którym poświadczył, że w okresie od dnia 24 lipca 1985 roku do 31 marca 1987 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał on pracę w szczególnych warunkach, o której mowa w dziale XIV, poz. 17 wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze oraz w dziale XIV, poz. 17, pkt 3 wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w uchwały Zarządu (...) Związku Spółdzielni (...) wykonując pracę pomocnika malarza wyrobów gotowych – malowanie farbami zawierającymi substancje toksyczne.

Sąd I instancji wskazał, iż warunkami do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach są: ukończenie przez mężczyznę 60-go roku życia, udowodnienie na dzień 1 stycznia 1999 roku 25-letniego ogólnego stażu pracy i 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych, nieprzystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenie wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem organu rentowego na dochody budżetu państwa (art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze). Stwierdził, iż w przedmiotowej sprawie bezsporne pozostawało to, że wnioskodawca osiągnął wymagany wiek, legitymuje się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym oraz nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Przedmiotem sporu było zaś to, czy wnioskodawca legitymuje się 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Bezsporny okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych wynosił 14 lat, 6 miesięcy oraz 25 dni. Z. R. dowodził, że w spornym okresie zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) w O., tj. od dnia 24 lipca 1985 roku do 31 marca 1987 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę, o której mowa w dziale XIV, pod poz. 17 wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia, tj. lakierowanie ręczne lub natryskowe - nie zhermetyzowane.

Powołując się ugruntowane orzecznictwo Sądu Najwyższego, Sąd I instancji wskazał, że dla oceny czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia. Prawo do emerytury w wieku niższym od powszechnego wieku emerytalnego z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo. W kontekście powyższych norm prawnych i orzecznictwa Sądu Najwyższego, na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, Sąd I instancji czynił ustalenia odnośnie charakteru zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Spółdzielni (...) w O., tj. badał faktyczny zakres jego obowiązków pod kątem możliwości zaliczenia spornego okresu zatrudnienia do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, o której mowa w dziale XIV, poz. 17 wykazu A stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia. Sąd Okręgowy wskazał również, że wykazy resortowe (i analogicznie inne wewnętrzne akty prawne, takie jak w/w uchwała Zarządu (...) Związku Spółdzielni (...)) mają charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający. Z faktu, że właściwy minister, kierownik urzędu centralnego, czy centralny związek spółdzielczy w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może - w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych - stanowić negatywną przesłankę dowodową. Sąd Okręgowy podkreślił, że w wykazie stanowisk pracy stanowiącym załącznik do w/w uchwały Zarządu (...) Związku Spółdzielni (...) stanowisko pracy wnioskodawcy, tj. stanowisko pomocnika malarza nie zostało wymienione. W dalszej kolejności Sąd I instancji stwierdził, że zakres czynności wykonywanych przez wnioskodawcę w spornym okresie zatrudnienia nie budzi wątpliwości. Zasadniczą rolą pomocnika malarza było świadczenie pomocy malarzowi, która polegała przede wszystkim na przynoszeniu i przygotowywaniu poszczególnych elementów do malowania. Powyższy zakres obowiązków pracowniczych wnioskodawcy Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o zeznania świadków oraz zeznania wnioskodawcy, które uznał za wiarygodne i miarodajne do czynienia ustaleń. Wskazał nadto, iż zgodnie z definicją zawartą w Słowniku Języka Polskiego, lakierowanie oznacza powlekanie lakierem, czyli roztworem substancji błonotwórczej w rozpuszczalnikach i rozcieńczalnikach, używanych do pokrywania powierzchni przedmiotów w celach ochronnych i dekoracyjnych. Sąd I instancji, powołując się na stanowisko judykatury, podniósł także, że nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. Wykonywanie takiej pracy nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 32 ust. 1 i 2 w/w ustawy. Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają bowiem charakter norm bezwzględnie obowiązujących, co oznacza, że instytucja tzw. wcześniejszej emerytury podlega ścisłej wykładni. Taki sam warunek odnosi się do wymagania stałego wykonywania takich prac, co oznacza, że krótsze dobowo (nie w pełnym wymiarze obowiązującego czasu pracy na danym stanowisku) lub periodyczne, a nie stałe świadczenie pracy wyklucza dopuszczalność uznania pracy za świadczoną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wskutek niespełnienia warunku stałej znacznej szkodliwości dla zdrowia lub stałego znacznego stopnia uciążliwości wykonywanego zatrudnienia. Tymczasem, jak wyżej wskazano, wnioskodawca wykonywał szereg czynności składających się na przygotowanie materiału do malowania. Jedynie przez część normatywnego czasu pracy powierzano mu malowanie przez zanurzanie elementów w farbie. Powyższego stanowiska nie zmienia także fakt, iż wszystkie czynności pomocnicze wnioskodawca wykonywał w tym samym pomieszczeniu co malarz. Praca wykonywana przez pracowników zatrudnionych w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk uznanych za pracę w warunkach szczególnych nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 32 ust. 1 w związku z

art. 32 ust. 2 w/w ustawy. Końcowo Sąd Okręgowy wskazał, że odmowie zaliczenia spornego okresu zatrudnienia do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że pracodawca wydał wnioskodawcy w odniesieniu do tego okresu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Świadectwo takie w postępowaniu sądowym stanowi dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Wynik tej kontroli doprowadził sąd do przekonania, iż zostało wystawione bez podstawy prawnej. Świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych – zdaniem Sądu I instancji - nie znajduje potwierdzenia w dokumentach znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawcy, ani też w zeznaniach świadków oraz zeznaniach wnioskodawcy dotyczących czynności wykonywanych przez wnioskodawcę. Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy jak w sentencji wyroku orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Z. R. zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, co skutkowało odmową uzyskania przez wnioskodawcę prawa do emerytury na podstawie art. 32 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez przyjęcie, iż praca pomocnika malarza, którą wykonywał wnioskodawca nie uprawnia go do uznania tej pracy za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach,

2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego przez przyjęcie, iż wnioskodawca pomimo posiadania świadectwa pracy wystawionego przez pracodawcę potwierdzającego wykonywanie przez niego pracy w szczególnych warunkach w wymaganym przepisami prawa okresie, nie nabył prawa do emerytury w oparciu o powołane wyżej przepisy.

Wskazując na powyższe zarzuty, wnioskodawca domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i przyznania prawa do emerytury, ewentualnie uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia zwrotu kosztów postępowania na swoją rzecz za I i II instancję.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz właściwie zastosował przepisy prawa materialnego, tj. przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne oraz wykładnię przepisów dokonaną przez ten Sąd.

Niemniej jednak, zdaniem Sądu Apelacyjnego, celowe było uzupełnienie postępowania dowodowego poprzez zażądanie z zakładu pracy wnioskodawcy (...) Spółdzielni (...) w O. informacji odnośnie warunków zatrudnienia wnioskodawcy w spornym okresie, w szczególności zaś wskazania, gdzie usytuowane były stanowiska jego pracy oraz czy - w ocenie pracodawcy – wnioskodawca był pracownikiem zatrudnionym w pomieszczeniach lakierni nie zhermetyzowanych, w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk lakierniczych. Z informacji udzielonej przez pracodawcę wynikało, że w latach 1985-1987 roku wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku pomocnika malarza wyrobów gotowych. Z treści pisma nie wynika jednoznacznie, jakie czynności w ramach obowiązków pracowniczych wnioskodawca wykonywał, a w konsekwencji to, gdzie usytuowane było jego stanowisko pracy. Zakład pracy opisał jednak infrastrukturę zakładu pracy. Wskazał, że malarnię stanowiły dwa odrębne pomieszczenia, przy czym tylko w jednym z tych pomieszczeń było wykonywane malowanie detali na mokro metodą natryskową (przeprowadzane w zainstalowanych kabinach z wyciągiem). Pracodawca podkreślił, że wnioskodawca, ubiegając się o wydanie świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, twierdził, że w tym właśnie pomieszczeniu pracował

(k. 56). Nadto na rozprawie apelacyjnej w dniu 23 lipca 2014 roku Z. R. przedłożył potwierdzone notarialnie oświadczenia S. B. oraz T. Ł. (k. 60) dotyczące charakteru jego pracy. Z oświadczenia S. B. wynikało w szczególności, że pomieszczenie malarni stanowiło jedną całość i nie były tam wydzielone żadne pomieszczenia pomocnicze. T. Ł. również oświadczył, że wszystkie stanowiska pomocnicze znajdowały się w jednym pomieszczeniu i w bliskim sąsiedztwie stanowisk lakierniczych, a pracownicy malarni nigdy nie wychodzili poza jej teren.

Podkreślić należy, iż wymogi stawiane przez ustawodawcę, które należy spełnić w celu uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach, należy interpretować ściśle. Dochodzone świadczenie jest emeryturą wcześniejszą, czyli niejako przywilejem dla osób wykonujących prace określone w w/w rozporządzeniu i spełniającym inne warunki niezbędne do jego przyznania. W celu skutecznego ubiegania się o to świadczenie należy spełnić m.in. przesłankę wykonywania prac wymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku, stosownie do wymogu wynikającego z § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia przez okres 15 lat.

Bezsporny staż pracy Z. R. w warunkach szczególnych uznany przez organ rentowy wynosił 14 lat, 6 miesięcy oraz 25 dni. Kwestię sporną stanowiła zaś możliwość zaliczenia do tego stażu okresu zatrudnienia wnioskodawcy od dnia 24 lipca 1985 roku do dnia 31 marca 1987 roku w (...) Spółdzielni (...) w O..

W ocenie Sądu Apelacyjnego, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy (zarówno w toku postępowania przed Sądem I instancji, jak również przed Sądem Apelacyjnym) nie pozwala na dokonanie ustalenia, iż wnioskodawca w spornym okresie zatrudnienia, będąc zatrudniony na stanowisku pomocnika malarza wykonywał pracę w szczególnych warunkach, o której mowa w dziale XIV, poz. 17 wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia, tj. lakierowanie ręczne lub natryskowe - nie zhermetyzowane. Jak wynika z prawidłowych ustaleń dokonanych przez Sąd Okręgowy na podstawie treści zeznań świadków T. G. (k. 22 v.-23) i M. M. (k. 23 v.) oraz zeznań wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony (k. 24), do obowiązków pracowniczych wnioskodawcy zatrudnionego na stanowisku pomocnika malarza należało wykonywanie szeregu prac pomocniczych, takich jak przynoszenie i przygotowywanie elementów do malowania, wspólne z innym pracownikiem wstawianie pomalowanych elementów do pieca w celu ich wypalenia, wyjmowanie wypalonych elementów z pieca, malowanie poprzez moczenie elementów w rynnicy z farbą. Aby uznać, że okres pracy podlega uwzględnieniu do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, praca ta musi być wykonywana na stanowisku pracy wymienionym w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, zgodnie z wymogiem określonym w § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia. Sąd II instancji uznaje za wiarygodne zeznania przesłuchanych w sprawie osób, z których wynikało, iż wnioskodawca część prac wykonywał w pobliżu stanowiska pracy malarza, gdzie unosiły się szkodliwe opary, a zatem był on wówczas narażony na oddziaływanie tych szkodliwych substancji. Same już nawet zasady logicznego rozumowania wskazują, że skoro wnioskodawca przynosił i przekazywał malarzowi elementy do malowania, to pracę tę wykonywał w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk roboczych. Nadto, jak wyżej wskazano, do obowiązków wnioskodawcy należało również moczenie (zanurzanie i wyjmowanie) rur do lamp oświetleniowych w rynnach z farbą, czyli samodzielne malowanie elementów. Okoliczności, że część prac pomocniczych w ramach dobowego wymiaru czasu pracy była przez wnioskodawcę wykonywana w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk lakierniczych oraz że przez dalszą część czasu pracy wnioskodawca samodzielnie malował elementy, są jednak niewystarczające do tego, aby uznać, że praca wnioskodawcy w spornym okresie miała charakter pracy w szczególnych warunkach z uwagi na niespełnienie wymogu określonego w § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia, tj. niewykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wskazać należy bowiem, iż Z. R. część swoich pracowniczych obowiązków wykonywał w innej części hali niż ta, w której pracowali malarze, w szczególności zaś dotyczyło to mycia w wannie i wycierania elementów przeznaczonych do malowania, co wynika z wyjaśnień samego wnioskodawcy (k. 61 v.), jak również przynoszenia czy przywożenia elementów do malowania. Podkreślić należy, iż wnioskodawca wskazał również, że przy malarzu pracował czasami, nie zaś stale, zaś malarnia była dużym pomieszczeniem, którego powierzchnię wnioskodawca określił na około 80 m² (k. 61 v.). Co więcej, z pisma uzyskanego z zakładu pracy wynikało, iż malarnię stanowią dwa odrębne

pomieszczenia, przy czym tylko w jednym z nich było wykonywane malowanie detali na mokro metodą natryskową w kabinach natryskowych nieodizolowanych od pomieszczenia głównego (k. 56), co stoi w sprzeczności zarówno z wyjaśnieniami wnioskodawcy złożonymi na rozprawie przed Sądem II instancji (k. 61 v.), jak również z treścią oświadczeń S. B. oraz T. Ł. (k. 60), którzy opisując infrastrukturę zakładu pracy podali, że na malarnię składało się wyłącznie jedno pomieszczenie.

W celu dokonania kwalifikacji pracy pod kątem możliwości zaliczenia spornego okresu zatrudnienia wnioskodawcy do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach celowe jest także posiłkowe posłużenie się uchwałą Nr 106 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni (...) z dnia 20 lipca 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych spółdzielczości inwalidów. Powyższa uchwała w Dziale XIV - prace różne, pod pozycją 17 – lakierowanie ręczne lub natryskowe - nie zhermetyzowane wskazywała m.in. takie stanowiska pracy jak malarz farbami zawierającym substancje toksyczne (pkt 3), czy inni pracownicy zatrudnieni w pomieszczeniach lakierni nie zhermetyzowanych, w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk lakierniczych (pkt 7). W katalogu stanowisk pracy wskazanych pod poz. 17 brak jest stanowiska pomocnika malarza. W wyroku z dnia 25 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 218/09 (lex numer 590247) Sąd Najwyższy wskazał, że wykazy resortowe mają charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający. Taki wykaz resortowy ułatwia identyfikację określonego stanowiska pracy jako stanowiska pracy w szczególnych warunkach - w szczególności, jeśli w wykazie stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia nie wymienia się konkretnych stanowisk, lecz operuje się pojęciem ogólnym. Innymi słowy, zarządzenia resortowe mogą mieć znaczenie jedynie w sferze dowodowej. Z faktu, że właściwy minister, kierownik urzędu centralnego, czy centralny związek spółdzielczy, w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych, ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może - w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych - stanowić negatywną przesłankę dowodową. Sąd Apelacyjny podziela powyższy pogląd Sądu Najwyższego, uznając, że znajduje on odpowiednie zastosowanie także do uchwały Zarządu (...) Związku Spółdzielni (...). Wskazać zatem należy, iż brak wymienienia w powyższej uchwale stanowiska pomocnika malarza stanowi dodatkowy argument przemawiający za odmową uznania pracy wykonywanej na powyższym stanowisku za pracę w szczególnych warunkach. Nadto, jak wyżej wskazano zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala również na dokonanie ustalenia, iż wnioskodawca, będąc zatrudniony na stanowisku pomocnika malarza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (zgodnie z § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia) wykonywał pracę malarza farbami zawierającymi substancje toksyczne, czy też innego pracownika zatrudnionego w pomieszczeniach lakierni nie zhermetyzowanych, w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk lakierniczych.

Reasumując, stwierdzić należało, że praca wykonywana przez wnioskodawcę na stanowisku pomocnika malarza od dnia 24 lipca 1985 roku do dnia 31 marca 1987 roku, nie była pracą w szczególnych warunkach, o której mowa w dziale XIV, poz. 17 wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia, tj. lakierowanie ręczne lub natryskowe - nie zhermetyzowane.

Z powyższych względów nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut apelacyjny dotyczący naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia.

Niezasadny był również zarzut apelacyjny dotyczący sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego poprzez odmowę uwzględnienia przez Sąd I instancji spornego okresu zatrudnienia wnioskodawcy do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach pomimo wydania wnioskodawcy przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 26 lutego 2013 roku, w którym poświadczył, że w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach, o której mowa w dziale XIV, poz. 17 wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia. Dowód z dokumentu prywatnego jest samodzielnym środkiem dowodowym, którego moc Sąd ocenia według zasad określonych w art. 233 § 1 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2004 roku w sprawie o sygn. akt IV CK 474/03, OSNC 2005/6/113, lex numer 134436). Tym samym istnienie bądź też nie w/w świadectwa w odniesieniu do spornego okresu zatrudnienia nie uniemożliwia przeprowadzenia postępowania dowodowego na okoliczność ustalenia, czy świadczona

praca odpowiada pracom wykonywanym w warunkach szczególnych w myśl przepisów w/w rozporządzenia i ustalenia (po dokonaniu oceny zgromadzonego w ten sposób materiału dowodowego) czy okres pracy podlega zaliczeniu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. W przedmiotowej sprawie, przeprowadzone postępowanie dowodowe doprowadziło do ustalenia, że okres pracy wskazany w w/w świadectwie, wbrew jego treści, nie podlega uwzględnieniu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Co więcej, podkreślić należy, iż okoliczności wydania wnioskodawcy tego świadectwa zostały wyjaśnione w piśmie k. 56. Wskazano w nim, że Z. R., ubiegając się o wydanie świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach twierdził, że pracował w jednym z dwóch pomieszczeń malarni, w którym było wykonywane malowanie detali na mokro. Co więcej, wnioskodawca podnosił również, że wykonywał pracę lakiernika. Pracodawca załatwiając pozytywnie wniosek pracodawcy i wydając mu żądane świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach zastosował zasadę, iż wątpliwości winny być rozstrzygane na korzyść pracownika, który z pewnością wykonywał pracę w pomieszczeniach malarni, zaś w jednym z tych pomieszczeń prowadzone było malowanie natryskowe.

Końcowo wskazać należało, iż nie zasługiwał na uwzględnienie wniosek dowodowy zgłoszony przez wnioskodawcę na rozprawie apelacyjnej w dniu 23 lipca 2014 roku o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków S. B. oraz T. Ł. zarówno jako spóźniony, gdyż dowód ten należało zgłosić w toku postępowania przed Sądem I instancji (art. 217 § 2 k.p.c.), jak również jako nieprzydatny dla rozstrzygnięcia w sprawie, gdyż materiał dowodowy zgromadzony w sprawie jest wystarczający do dokonania oceny charakteru pracy wnioskodawcy pod kątem możliwości uznania jej za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach (art. 217 § 3 k.p.c.).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 385 k.p.c.

A.K.